

Utbildningsdepartementet

103 33 Stockholm

Agenda 2000 - kunskap och kompetens för nästa århundrade

Yttrande från Svenska Folkhögskolans Lärarförbund, SFHL

Det är utmärkt att utbildningsdepartementet inbjuder till ett brett offentligt samtal om utbildningens och forskningens roll i framtidens Sverige. Inför en framtida arbetsmarknad inom ett kunskapsintensivt tjänstesamhälle behövs en medveten och systematisk satsning på en modernt inriktad utbildning som ger såväl bredd och flexibilitet som djupare kunskaper inom relevanta områden. SFHL instämmer i målet att kraftigt öka den svenska arbetskraftens utbildningsnivå. Det är också bra att bygga ut den eftergymnasiala utbildningen. Forskningens roll som frontlöpare är viktig och måste stimuleras.

Agenda 2000 vill prioritera naturvetenskaplig och teknisk utbildning. Skälet skulle vara industrins utvecklingsförmåga. Det kan så vara att Sverige behöver fler tekniker och en kunskapsintensiv industri. SFHL vill dock betona att humanistiska kunskaper inte får undervärderas utan måste ses som nödvändiga i framtidens samhälle.

Det finns i Agenda 2000 en övertro på att en satsning på eliten ska lösa Sveriges framtida kompetensbehov. Det är den högre utbildningen och forskningen som ska stimuleras. Det finns stor risk att man bygger upp ett samhälle som ger kompetensutveckling enbart till redan gynnade grupper. Vi får aldrig Europas bästa skola om inte alla medborgare är delaktiga. Framtidens arbetsliv kräver en bred delaktighet och en kompetensökning på alla nivåer. Den demografiska utvecklingen gör dessutom att man måste vända sig till vuxna som redan befinner sig i arbetslivet för att öka kompetensnivån, ungdomskullarna räcker inte till. Därför finner SFHL det märkligt att man istället för att diskutera hur man ska åstadkomma bättre möjligheter för vuxna att studera, har tankar om att försämra studieledighetslagstiftningen, studiemedelssystemet och försvåra för vuxna att få tillgång till högskolestudier.

SFHL finner det också märkligt att Agenda 2000 inte räknar med folkhögskolorna bland utbildningsanordnarna. Trots att det folkliga bildningsarbetet nämns som en hörnsten i Sveriges utveckling, och trots att den svenska bildningstraditionen nämns som en kraftkälla nu när kunskapskraven skärps, är det endast som historiskt fenomen man nämner dessa företeelser. Man förvisar därmed folkhögskolor och studieförbund till det förgångna och Svenska folkhögskolans lärarförbund

SFHL

bortser helt ifrån att de är i högsta grad levande, aktiva och fulla av kraft och möjligheter att medverka till att höja kunskapsnivån i samhället och bidra till medborgarnas kompetensutveckling.

Staten ger stöd till folkbildningen med det uttalade syftet att möjliggöra för människor att påverka sin livssituation och till att skapa engagemang för att delta i samhällsutvecklingen. Vi har i dag 136 folkhögskolor med 35.000 deltagare på långa kompetensgivande och kompetenshöjande kurser, 10.000 av dessa deltagare hör till gruppen arbetslösa. Tillsammans med de 11 studieförbunden når folkhögskolorna 1,5 miljoner deltagare varje år. Folkbildningen har inte minst expanderat i fråga om kurser inom data och informationsteknik samt Europakurser. Självklart är folkhögskolorna och studieförbunden en resurs att räkna med nu när alla krafter behövs för att kunna fylla de stora behoven av kompetensutveckling.

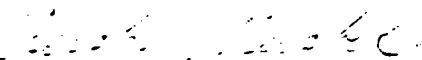
Agenda 2000 anser att dagens arbetsrättsliga regler, LAS och MBL, hindrar arbetsmarknadens utveckling. Så är inte fallet. Ingenting har framkommit som stöder denna uppfattning. Trygghet och delaktighet är en förutsättning för kvalitet och utveckling i arbetslivet.

SFHL delar inte heller Agendans uppfattning att stora löneskillnader kommer att stimulera industrin och tjänstesamhället. Detta finns inte heller belagt. Snarare är det så att en bättre studiefinansiering är effektivare än topplöner till några få för att öka rekryteringen till eftergymnasial utbildning som gynnar industrins behov.

Rio-konferensen 1992 beslöt att samhällets framtida utveckling måste bygga på en bärkraftig utveckling. I Agenda 2000 förutsätts inte att utvecklingen ska ta några som helst ekologiska eller humanistiska hänsyn. SFHL anser det viktigt att utbildningen och forskningen får förutsättningar att arbeta med miljöfrågor och attitydförändring.

Stockholm 1994-05-27

Svenska Folkhögskolans Lärarförbund

Kerstin Mustel